

Tanúvédelem?

Fegyelmi eljárás ügyvédi jelenléttel

„Ahány ház, annyi szokás.” Ez a közmondás igaz a büntetés-végrehajtási intézetekre is, bár itt a működést törvények szabályozzák, de ezek a törvények írják elő a különbséget is. A végrehajtási fokozat, az életkor, a nem, az egészségi állapot mind-mind más követelményt támaszt az ott dolgozó személyi állománnyal szemben. Minden intézetben más-más, speciálisnak mondható gondok foglalkoztatják a fogvatartottakkal foglalkozókat. Ezekről a gondokról az adott intézeten kívül nem sokan tudnak, pedig a fejlődéshez, előrehaladáshoz tapasztalatcserek lennének szükségesek. Az egyes szakmai csoportok kis létszámmal működnek, az ott kialakult tapasztalatot csak kevesen tudják megismerni, hasznosítani. Megítélésem szerint jelenleg a *Börtönügyi Szemle* az egyetlen szakmai folyóirat, amelyben a véleményeket, gondolatokat közzé lehetne tenni levelezési rovat formájában. Ezt alapul véve írtam meg gondolatébresztőnek, vitaindítóknak szánt cikket. Jó lenne, ha a Börtönügyi Szemle biztosítaná a lehetőséget hasonló gondolatok közreadására.

A büntetés-végrehajtásnál dolgozók nap mint nap érezhetik a fogvatartottak jogainak bővülését, amelyeket törvények, rendeletek, intézkedések szabályoznak. Ezen rendeletek közé tartozik az igazságügy-miniszter 11/1996. (X. 15.) számú rendelete, valamint a büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 0289/1996. számú OP-intézkedése, amely a fogvatartottak fegyelmi ügyeit szabályozza. A fegyelmi eljárás során a fogvatartottaknak lehetőséget biztosít a jogi képviselőre az eljárás bármely szakaszában, és biztosítja a fegyelmi tárgyaláson való részvételi jogot is.

Az eljárás során az ügyvéd megismerheti a fegyelmi eljárással összefüggő összes jegyzőkönyvet, bizonyítékokat, tanúvallomásokat. Még összetettebbé válnak a körülmények, ha azt is figyelembe vesszük, hogy a 6/1996. IM-rendelet 14. szakaszának 4. bekezdése a fogvatartottnak is biztosítja a jogot, így „a vizsgálat befejezésekor a fegyelmi iratokat tanulmányozhatja”. Megítélésem szerint ez az a pont, ahol a *személyiségi jogok biztosítása személyiségi jogokat sért*. Egyfelől ugyanis ezzel biztosítva van a védelemnek, az eljárás alá vontnak a joga az ügy megismerésére, a tanút azonban nem védi semmi és senki.

Gondoljunk csak bele! A tanú a fegyelemsértést elkövető ellen vall, és ezt a vallomást az ügyvéd „kiadja” védencének, illetve a fegyelmi vétség elkövetője maga is olvashatja. Ki az, aki ezután megvédi a tanút a börtönben? A hírek gyorsabban szállnak, mint a madár, a körszállítások élő rádióadások. Minden magyar állampolgárnak törvény írja elő a tanúzási kötelezettséget, de nem védi meg a tanút vallomásának megtétele után. A börtönön belül pedig még inkább élesedik a helyzet. Bármilyen ügyet vizsgálunk, alig lehet egy-két fogvatartottat rábírní, hogy jegyzőkönyve mondja azt, amit tud. Félő, hogy ezután

TAPASZTALATCSERE

az az egy-két ember is felveszi a három kismajom álláspontját. (Nem látni, nem hallani, nem beszélni.) Az idejében kapott információkkal rendkívüli eseményeket lehet megelőzni. Kérdem én: ki lesz az, aki ezután előre szól akár egy szökési tervről vagy egy túszejtési terv előkészületeiről? A kötelesség mellett itt lép be a lelkiismeret. Van-e jogunk „feláldozni” olyan embert, aki segített nekünk? A válaszom, nincs.

Addig, amíg a tanúk védelmét a törvény valamilyen formában nem garantálja, a büntetés-végrehajtás személyi állományának kell megvédenie a lehetőségek figyelembevételével a vallomását megtevő fogvatartottat. [Erre az 1995. évi CVII. tv. 11. szakaszának (4) bekezdése kifejezetten kötelezi.] A jogi képviselő igényléséről a fogvatartott a fegyelmi eljárás megindításakor nyilatkozik, így már a kezdeti stádiumban is jelen lehet a jogi képviselő. Ha az eljárás a kivizsgálás alapján megszüntetéssel zárul, az információt a nevelő akkor is birtokolja. Ha a jogi képviselő csak a meghallgatáson vehetne részt, növekedne a tanúvédelem lehetősége. A probléma részbeni megoldására javaslom, hogy a szabályokat semmibe vevő személyeket a kapott információ továbbadása mellett szállítsák át másik intézetbe.

Antal Ferenc